

Devlerin ihracatta parite zararı 1.5 milyar doları buldu

Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM), 15 yıldır yapılan ve 26 sektörün tamamını kapsayan İlk 1000 İhracatçı Firma araştırmasının 2016 yılı sonuçlarını açıkladı. Türkiye'nin en fazla ihracat yapan şirketleri sıralamasında

zirvenin sahibi 3.96 milyar dolarlık ihracat ile Ford Otomotiv oldu. İkinci sırasında ihracatını yüzde 55 artışla 3.19 milyar dolara çıkan Tofaş, üçüncü sırada ise yüzde 5 artış ve 2.8 milyar dolar ile Oyak-Renault yer aldı.

Devlerin toplam ihracattan aldıkları pay 2015 verilerine göre yüzde 1.13 azalarak 81.4 milyar dolar oldu. Bu düşüşte paritenin etkisi oldu. Euronun dolar karşısında gerilemesi nedeniyle 300 milyon dolar, TL'deki değer kay-

bı nedeniyle 700 milyon dolar ve Brexit nedeniyle sterlinin dolar karşısında gerilemesi nedeniyle de 500 milyon dolar olmak üzere toplamda 1.5 milyar dolarlık parite kaybı yaşandı.

SERCAN AKINCI /09

Parite 1.5 milyar doları yedi ihracatta zirve otocuların oldu

Türkiye'nin en büyük 1000 ihracatçısı açıklandı. Zirvede yine Ford yer alırken, onu ihracatını yüzde 55 artırarak 4 basamak yükselen Tofaş takip ediyor. Listenin 3'üncü sırasında ise bir başka otomotiv şirketi Oyak- Renault kendine yer buldu.

SERCAN AKINCI / İSTANBUL

Türkiye'nin en fazla ihracat yapan şirketler sıralamasında zirvenin sahibi 3.96 milyar dolarlık ihracat ile Ford Otomotiv oldu. Listenin ikinci sırasında ihracatını yüzde 55 artırarak 3.19 milyar dolarla çikaran Tofaş ve üçüncü sırada ihracatını yüzde 5 artıla 2.8 milyar dolar olan Oyak- Renault yer aldı. TİM ilk 1000 verilerine göre; firmaların geçen yılı toplam ihracat rakamı yüzde 1.59 azalarak 81.4 milyar dolar olurken, toplam ihracat içindeki payı ise yüzde 57.3 olarak gerçekleşti. Toplam ihracatının yüzde 48.8'ine ilk 500 firma, yüzde 8.5'ine ise ikinci 500 firma izmazta attı.

Hafta başında İstanbul Sanayi Odası'nın (ISO) açıkladığı "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" raporunda, Ar-Ge harcamalarının üretimden satışlara oranının 2015 verilerine göre yüzde 0.74'nun üzerinde 0.57'ye gerilediği görülmüştü. Her ne kadar Ar-Ge merkezi sayısının kısa bir süre içinde 500'e ulaşması beklense de TİM 1000'de yer alan firmalar da Ar-Ge harcamalarını kısmaya planlıyor. İlk 1000'deki şirketlerin verdiği bilgilere göre 2016 yılında 5.228 milyar lira olan Ar-Ge harcamalarının bu yıl yüzde 20 gerileyerek 4.168 milyar liraya ulaşacağı bekleniyor.

Devlerin ihracatını aşağı çeken etkenlerden birisi de kurarları oldu. Kur zararında TL, euro ve sterlin kaynaklı parite kayipları ona planda çıktı. Euro'nun dolar karşısındaki gerilemesi nedeniyle 300 milyon dolar, TL'deki değer kaybı nedeniyle 700 milyon dolar, Brexit nedeniyle sterlinin dolar karşısında gerilemesi nedeniyle de 500 milyon dolar olmak üzere toplamda 1.5 milyar dolarlık parite kaybı yaşandı.

Türkiye İhracatçılar Meclisi (TIM) tarafından 15 yıldır yapulan ve 26 sektörün tamamını kapsayan İlk 1000 İhracatçı Firma araştırmasının 2016 yılı sonu düşünülenen basın toplantısı ile açıklandı. Toplantıya TİM Başkanı Mehmet Büyükekşi, TİM Başkanvekili Mustafa Çakırkoçlu, Mütəvver İhracatçıları Birliği Başkanı Ayhan Güner, TİM Genel Sekreteri Dr. H. Bader Arslan ve TİM Genel Sekreter Yardımcısı Medine Atay

İstihdam seferberliğine TİM ve Vodafone'dan ortak destek

Öte yandan Vodafone, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan öncülüğünde başlıyan ve ülke içindeki 1000'ün üzerinde İstihdam Seferberliği kapsamında KOBİ'lere mal yetki avantajı ve verimlilik arzı sağlayacak önemli bir adım atıyor. Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) işbirliğiyle Vodafone İş Ortağı çatısı altında hayatı geçirilen kampanya ile KOBİ'lere İstihdam Seferberliği kapsamında yeni istihdam ettikleri çalışanları için 1 yıl boyunca özertsiz iletişim desteği verecek. Yani, ihracatçı KOBİ'lere imzayı almaları mal yetki avantajı sağlanmış olacak. Böylelikle, KOBİ'lere hem istihdam artışına dağlıcılık destek verecek hem de mal yetki avantajlarını ihracatlarına pozitif yansıtacak" diye konuştu. Konuya

"Sayan Cumhurbaşkanımızın başlattığı istihdam seferberliği büyük yankı buldu. Hükümetimizde çalışma hayatının iyileştirilmesi için her türlü tedbir alıyor. Biz de TİM olarak, İstihdam seferberliğine katkıda bulunmak için Vodafone iş birliği ile yeni bir destek açıyoruz. Vodafone, bu destekle KOBİ'lere imzayı istihdam ettikleri çalışanları için 1 yıl boyunca özertsiz iletişim desteği verecek. Yani, ihracatçı KOBİ'lere imzayı almaları mal yetki avantajı sağlanmış olacak. Böylelikle, KOBİ'lere hem istihdam artışına dağlıcılık destek verecek hem de mal yetki avantajlarını ihracatlarına pozitif yansıtacak" diye konuştu. Konuya

Ergin katıldı. TİM Başkanı Büyükekşi'nin açıkladığı TİM ilk 1000 verilerine göre; firmaların geçen yılı toplam ihracat rakamı yüzde 1.59 azalarak 81.4 milyar dolar olurken, toplam ihracat içindeki payı ise yüzde 57.3 olarak gerçekleşti. Toplam ihracatının yüzde 48.8'ine ilk 500 firma, yüzde 8.5'ine ise ikinci 500 firma izmazta attı. Yillardır en çok ihracat yapılan ülke olan Almanya'dan elde edilen ihracat geliri; yüzde 4.3 artarak 14 milyar dolar oldu. En çok ihracat yapılan ilk 10 ülke arasında en çok daralan pazar, Ar-Ge'ye göre 2016 yılında 1.5 milyar dolarla birinci oldu. TİM 1000'deki şirketlerin verdiği bilgilere göre 2016 yılında 5.228 milyar lira olan Ar-Ge harcamalarının bu yıl yüzde 20 gerileyerek 4.168 milyar liraya ulaşacağı bekleniyor.

Devlerin ihracatını aşağı çeken etkenlerden birisi de kurarları oldu. Kur zararında TL, euro ve sterlin kaynaklı parite kayipları ona planda çıktı. Euro'nun dolar karşısındaki gerilemesi nedeniyle de 500 milyon dolar olmak üzere toplamda 1.5 milyar dolarlık parite kaybı yaşandı.

Geçen senenin rekorten yıldızı Ergin katıldı. TİM Başkanı Büyükekşi'nin açıkladığı TİM ilk 1000 verilerine göre; firmaların geçen yılı toplam ihracat rakamı yüzde 1.59 azalarak 81.4 milyar dolar olurken, toplam ihracat içindeki payı ise yüzde 57.3 olarak gerçekleşti. Toplam ihracatının yüzde 48.8'ine ilk 500 firma, yüzde 8.5'ine ise ikinci 500 firma izmazta attı. Yillardır en çok ihracat yapılan ülke olan Almanya'dan elde edilen ihracat geliri; yüzde 4.3 artarak 14 milyar dolar oldu. En çok ihracat yapılan ilk 10 ülke arasında en çok daralan pazar, Ar-Ge'ye göre 2016 yılında 1.5 milyar dolarla birinci oldu. TİM 1000'deki şirketlerin verdiği bilgilere göre 2016 yılında 5.228 milyar lira olan Ar-Ge harcamalarının bu yıl yüzde 20 gerileyerek 4.168 milyar liraya ulaşacağı bekleniyor.

1 milyar dolar sınırını 10 firma geçti

TİM Başkanı Mehmet Büyükekşi, hedeflerinin Türkiye'yi sadece bulunduğunu coğrafyada değil, tüm dünyada onde gelen bir ülke haline getirmek olduğunu söyledi. Araştırmaının başlangıç noktası olacak olan Gaziantep'te, 11'ini gerçekeştirdiklerini, en son İsrail'e geniş katılımlı bir heyetle ziyarette bulunduklarını, gelecek hafta da Romanya ve Güney

Afrika'ya gideceklerini ifade etti.

En çok firma hazır giyimden

Araştırmaya göre verileri şe- kilde gerçeklesti: Geçen yıl İlk 1000'in içinde 65.1'ińi üretici ihracatçı oluşturdu. İlk 1000 Firmaların sektörle performanslarına göre, otomotiv sektörü geçiyen yıl 27.2 payı aralarında olurken, toplam 22 milyar 184 milyon dolar ihracat yaptı. Hazır giyim ve konfeksiyon endüstrisinde ise 12.5 payı ile ikinci sırada, Kimiye imadeler ve mümüller sektörü yüzde 9.7 pay ile üçüncü oldu. Firma sayısı olarak 179 firma hazır giyim ve konfeksiyon, 106 firma ile kimiye imadeler ve 100 firma ile otomotiv sektörlerinde yer almaktır.

Ar-Ge merkezi sayısındaki yükselişe rağmen hem ISO ve rilleri hem de TİM verilerine göre Ar-Ge harcamalarında düşüş gözle çarpıyor. Hafta başında ISO'nun açıkladığı "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" raporunda, Ar-Ge harcamalarının üretimden satışlara oranının 2015 verilerine göre 2016'da yüzde 0.74'nun üzerinde 0.57'ye gerilediği görülmüştü. Her ne kadar Ar-Ge merkezi sayısının kısa bir süre içinde 500'e ulaşması beklense de TİM 1000'de yer alan firmalar da Ar-Ge harcamalarını kısmayı planlıyor. İlk 1000 firmalarının ihracat ile Bursa ve 10.2 milyar dolar ile Kocaeli, 7.9 milyar dolar ile İzmir ve 6.3 milyar dolarlık ihracat ile Gaziantep izledi.

İlk 1000 firmaların karlılık durumunda, ilk 500 içinde ihra- catçı firmaların ortalaması karlılık oranın artış trendini devam ettirerek yüzde 6.8'e ulaştı. İkinci 500'deki firmaların ortalaması karlılık oranı ise bir önceki yıla göre düşerek yüzde 5.52'ye geriledi. İlk 1000 firma sermaye yarımalarına göre incelediğimizde; özel sermayeli 726 firma bulunurken, yabancı sermayeli 108 ve kamu sermayeli 3 firma oldu.

EN FAZLA İHRACAT YAPAN 100 ŞİRKET

2016	2015	Firma Unvanı	2016 İhracatı (milyon \$)
1	1	Ford Otomotiv	3.958
2	6	Tofaş	3.190
3	3	Oyak- Renault	2.834
4	4	Kibar	2.458
5	2	Türkiye Petrol	2.100
6	5	Vestel	2.004
7	8	Toyota	1.804
8	7	Arçelik	1.776
9	9	Bosch	1.067
10	10	TGS	1.014
11	18	Mercedes	965
12	11	Bahar Sınai	900
13	12	Ferrero Fındık	805
14	13	BSH Ev Aletleri	757
15	14	Eti Maden	677
16	15	Sıtecam	667
17	17	İCDAS Çelik	595
18	16	Pergamon	573
19		Araştırmaya katılmadı	510
20	23	TUSAŞ Türk Havacılık	478
21	22	Çolakoğlu	462
22	21	Diller Dis Ticaret	444
23	19	PETKİM	438
24	24	Birgi Bileşik	428
25	31	Yücel Boru	411
26	28	AK-PA	343
27	27	Türk Traktör	334
28	32	Sarkuyan	303
29	39	İskenderun Demir Çelik	288
30	26	Altunkutlu İnşaat	284
31	67	TAHA Pazarlama	283
32		Araştırmaya katılmadı	282
33	38	Bosch Termoteknik	281
34	63	İNDESİT Company	253
35	35	Sanko	250
36	41	GOODYEAR	248
37	44	British American Tobacco	247
38	94	PHILSA	245
39		Adının açıklanmasını istemedi	244
40	33	TAHA KARGO	240
41	47		237
42		Adının açıklanmasını istemedi	237
43	37	BORUSAN	232
44	34	MAN Türkiye	225
45	46	TOYOTA MOTOR	220
46	48	BASAK METAL	217
47	59	İstanbul Altınlıns Kuyumculuk	213
48	116	TERSAN	210
49	126	İSTANBUL GIDA	210
50	57	ZORLU DİŞ TİC.	198
51		Grid Solution	198
52	30	Progıa	198
53	53	Cine İç ve Diş Tic.	194
54	50	Kordstå	194
55	62	Maxion	192
56		Kaya Kuyumculuk	192
57	78	Ünites	188
58	91	Federal Mogul	187
59	61	Polymer Kaucuk	187
60		Araştırmaya katılmadı	181
61		Adının açıklanmasını istemedi	180
62	65	İzmir Demir Çelik	179
63	83	Valeo Otomotiv	176
64	36	Balsu Gida	176
65	55	Componenta Dokumculuk	173
66	89	Besler Makarna	173
67	29	Polimex İmşat	173
68		Yıldırım Maden ve Enerji	172
69	64	Bridgestone	170
70	204	Borçelik	169
71	77	Menderes Tekstil	168
72	75	İstanbul Altın Rafinerisi	167
73	60	CMS Jant	162
74		Araştırmaya katılmadı	161
75	103	Gülsan Sentetik	161
76		Adının açıklanmasını istemedi	158
77	81	Perfetti	156
78	71	Yeşim Satış	156
79	88	DTS Denizli Tekstil	156
80	87	Korozo Diş Tic.	156
81		Adının açıklanmasını istemedi	156
82		Adının açıklanmasını istemedi	154
83	93	Cross Tekstil	153
84		Sasa Diş. Tic.	152
85	82	Hema Exim	152
86		Araştırmaya katılmadı	150
87	98	İleri Giyim	148
88	90	Petlas Lastik	146
89	121	Autoliv Cankor	146
90	513	Toscelik	145
91	102	Arpas İhracat	144
92	122	Candy Hoover	144
93	96	Seval İhracat	142
94	124	KLC Gida	142
95		Pirelli Otomobil	141
96	176	Eregli Demir ve Çelik	137
97	104	Erpa Hazır Giyim	136
98	92	Ram Diş Tic.	135
99		Araştırmaya katılmadı	134
100	97	Boytex	133

EKONOMİ

10.
YIL

İŞTE TÜRKİYE'NİN EN BÜYÜK SANAYİ KURULUŞLARI

TÜRKİYE'NİN EN BÜYÜK
SANAYİ KURULUŞU
TÜPRAŞ OLURKEN, ONU
FORD VE TOFAŞ TAKİP
ETTİ.

10.
YIL

EKONOMİ

Istanbul Sanayi Odası'nın hazırladığı Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2016 Araştırması'na göre, Türkiye Petrol Rafinerileri AŞ (TÜPRAŞ), üretimden satışlarda 32 milyar 594 milyon liraya Türkiye'nin en büyük sanayi kuruluşu oldu.

ISO Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, düzenlediği basın toplantısında, **ISO**'nun "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" sonuçlarını açıkladı. TÜPRAŞ, üretimden satışlarında 32 milyar 594 milyon liraya listede ilk sırayı alırken, Ford 16 milyar 314 milyon liraya ikinci, Tofaş ise 12 milyar 856 milyon lira ile üçüncü oldu.

Her 3 şirket de Koç Grubu bünyesinde faaliyet gösteriyor. 2015 yılında ilk 3'te sırasıyla TÜPRAŞ, Ford ve yine bir Koç Grubu şirketi olan Arçelik yer almıştı. Böylece ilk 3'te bir değişiklik gerçekleşse de Koç Grubu şirketleri hükümdarlığı devam etmiş oldu.

2016 listesinde Tofaş'ı sırasıyla Oyak-Renault, Arçelik, Toyota, EÜAŞ, Hyundai Assan, İcdaş Çelik, İskenderun Demir ve Çelik izledi.

ÜRETİMDEN SATIŞLAR YÜZDE 8,8 ARTTI

Sanayi devlerinin üretimden satışları bir önceki yıla göre yüzde 8,8'lik artışla 490 milyar liraya, toplam faaliyet karı yüzde 18,6 artışla 52,4 milyar liraya ve toplam ihracatı da yüzde 3,1 artışla 55,1 milyar dolara yükseldi. Sanayi kuruluşları, elde ettikleri 52 milyar liralık esas faaliyet karının yarısından fazlasını ise finansman gideri olarak kaybetti. **ISO** Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, "Türk sanayisi, finansman zorluğu, kur dalgaları,

lanmaları, sosyal, siyasal, terör ve geopolitik olumsuzlukları barındıran bir yılda, 'başarma' azim ve kararlılığını korudu. Yüzde 3,9'luk büyümeye performansıyla ekonomi en yakın yol arkadaşı, zor günlerin dosta olduğunu gösterdi.

Türkiye'nin ilk 10 ekonomi arasına girmesine en güçlü katkıyı yapacak yegane sektör olan sanayi, üretim ekonomisine dönüş için her türlü desteği almayı hak etti" dedi.

Reel ekonominin mevcut durumunu ve yaşadığı sorunları ortaya çıkarması bakımından önem taşıyan araştırmaya göre, 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nun üretimden satışları bir önceki yıla göre yüzde 8,8'lik artışla 450.505 milyar liranın 490.043 milyar liraya çıktı.

Kuruluşların toplam faaliyet karı bir önceki seneye göre yüzde 18,6 artışla 52,4 milyar TL'ye, faaliyet karlılık oranını da yüzde 8,7'den yüzde 9,4'e yükseltti. Toplam ihracatı üç yıldır üst üste gerileyen 500 Büyük Kuruluşun 2016 yılında ihracatı yeniden ivme kazanarak yüzde 3,1 artışla 55,1 milyar dolar oldu.

İlk 10 içinde beş otomotiv şirketinin yer aldığı araştırmada, listeye 48 yeni sanayi kuruluşu girdi. Bunlardan 27 tanesi geçen yıl **ISO İkinci**

500 Büyük Sanayi Kuruluşu sıralamasında yer alan şirketlerden, 21 kuruluş ise **ISO 1000** dışından olan şirketlerden oluştu. Listenin ilk 50 şirketi, toplam 490 milyar liralık üretimden satışların 241 milyar lirasını gerçekleştirerek 2015 yılında yüzde 48,8 olan payını yüzde 49,2'ye çıkardı.

SANAYİ, EKONOMİNİN EN YAKIN YOL ARKADAŞI

Araştırma sonuçlarını açıklayan **ISO** Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, "Türkiye'de yaşanan beklenmedik olumsuz olaylar eğer dünyanın en gelişmiş ülke ekonomilerinde yaşanmış olsaydı, bu

ülke ekonomilerinde bizim ekonomimizin yaşadığı tahribattan daha büyüğü yaşanırıdı. Oysa Türkiye ekonomisi, Türkiye özel sektörü ve sanayimiz, bütün bu zorluklara rağmen ekonomik aktivitesini, dinamizmini kesmedi" dedi. Sanayi sektörünün ekonominin geneli üzerinde bir performans göstererek ekonomik büyümeye en nitelikli katkıyı sunduğunu ve yüzde 3,9'luk performansıyla büyümeyi sürüklediğini vurgulayan Bahçivan, şunları söyledi:

"Sanayimiz böyle bir dönemde göstermiş olduğu performansla, her zaman olduğu gibi ekonominin en yakın yol arkadaşı, zor günlerin dosta olduğunu gösteriyor. Bu bağlamda Türkiye'yi orta gelir tuzağına girmekten kurtaracak, nitelikli ve sürdürülebilir büyümeyi yaratacak, ekonomimizi dış rekabette bir üst lige çıkaracak ve nihayetinde Türkiye'nin dünyadaki en büyük 10 ekonomi arasına girmesine en güçlü katkıyı yapacak yegane sektör, sanayi sektörüdür. Türk sanayisi, finansman zorluğu, kur dalgaları, sosyal, siyasal, terör ve geopolitik tüm olumsuzlukları barındıran bir yıl içinde, 'başarma' azim ve kararlılığını korudu."

ISO Türkiye'nin 500 Büyük Kuruluşu - 2016 (İlk 10-Üretimden Satışlara göre)

- 1-Tüptaş
- 2-Ford
- 3-Tofaş
- 4-Oyak-Renault
- 5-Arçelik
- 6-Toyota
- 7-EÜAŞ-Elektrik Üretim A.Ş. Genel Müdürlüğü
- 8-Hyundai Assan
- 9-İcdaş Çelik
- 10-İskenderun Demir ve Çelik